

ole tõsi, Eppleri emand! Ma annan Teile odawaste, wana Abraam ei ole mitte tänamata. Ma olen Teie kulus kaudu aega kaubelnud ja tundsin Eppleri wanemaid. Aga need oliwad lahked inimesed! Nad ei naernud ialgi, kui mina sealhõlme ei sõõnud, sest ma pean oma wanemate usust sõwaste kinni, andsiwad mulle sagedaste pealegi õlut ja leiba. Üksford külma talwe ajal, kui ma enese oli kangeste ära külmetanud, kutsiwad Epplerid mulle toa soojaks, keetsiwad rinnateed ja kaisiwad minuga ümber kui ristiiinimesega. — Sumal tasugu seda neile ja nende lastelastele. Kui Teile midagi waja on, ostke, Teie läest ma suurt kasu ei wõta, ainult natukene eht wõtan!”

„Ega Teie meile halba ei soowi, Abraam, aga osta ma ommetegi ei wõi, meil puudub raha, katsume wana riidetega läbi ajada. Mannile kuluts soe rätik ära ja Priidole soe willane kamsol, aga raha ei ulata sels, tean juba ette ära.“

„Ets ta jaks, Eppleri emand, noh, muidugi jaksab —“ Wanamees hakkas lobe oma asju wälja wõtma ja ütles: „Ets näe, kus rätik Mannile ja siin soe kamsol Priidole, wõtte ommetegi!“ „Heameelega ostasin ma, Abraam, aga mis nende hind? Mul on raha wähe.“

„Mo Sumal, mis nad siis nüüd ära ei maks, niisugune peenike kaup, kamsol maksab neli mara ja rätik ühe mara — seda maksab Irmetüla ritas talunil. Aga Teie müün ma kamsoli kahe maraga, rätiku eest wõtan ainult 50 peningat. Ega seda ommetegi palju ei ole. Muu jätan ma sooja toa ja rinnateed eest ja selle eest, mis Teie omal ajal wana Abraamile olete head teinud.“ Sa ruttu pistis Abraam Justinale asjad pihusse. Enne kui Justina veel sai teda selle eest tänada, ütles ta: „Ma jo nimetasin Irmetüla ritas taluniku, kes Eppleri talu ära neelas, wanad hooned maha kiskus, uued asemel ehitas oma tütrele, kes Beski-Petri omale meheks wõttis, ja nüüd elawad nad seal kui mõisnikud. Mis tõik kahe aasta jooksul ei ole ette tulnud! Ritask on ta kül, aga kas tal selle juures ka rahuline süda on? Waadake, Eppleri emand, ka minul oli noorel eal naaber, kes oma waranduse poolest tõrgele tõnks ja nüüd siidipatjade peal magab ja ennast nimetab suureks pangaperemeheks, ta wõttis ka minu läest wiitme kopika, mis ma oli kogunud; nõnda jäi Abraam waejeks. Aga kui Abraam õhtul ole woodiase heidab, siis on ta süda rahul. Kes teab, kas pangaperemees saab nii rahuliste magada oma siidipatjades, nõnda küsin mina

enese läest igal õhtul õlgedele peal olles. — Nüüd, Eppleri emand, ma pean ära minema. Minu wanemate Sumal olgu Teiega ja warjagu teie maja. Mina oleks heameelega ka Teie meest näinud, aga tema ei näi kodus olewat. Ütelge temale wana Abraami poolt palju terwisi!”

„Dotage natuke, ma toon Teile raba; sest et Teie mulle nii odawaste müüte, siis wõtan ma need asjad.“ Justina jooksis tuppa, ja kui ta tagasi tuli, oli Abraam kadunud. Poeg kargas emale wastu ja hüüdis: „Kaupmees läks ära; tema ütles, sina wõid selle rahaga isale midagi osta. Wanaema olewat juba kamsoli ja rätiku ära maksnud.“

Justina silmas langes pisar palgele. Ta läks meest õffima, teda ta toast ei leidnud. Alast leidis ta Priido üles ja jutustas temale kõige ära, mis oli juhtunud, kuid mees oli pahanud ja kuulis waewalt, mis naene jutustas.

„Minu wanemate maja maha kiskutud, — meie wana hea maja — oh, ma kuulsin tõik, mis juut kelmist kõneles ja seal juures pead veel wait olema! Rauem mina seda enam ei kannata. Eige naaber ei tohi enam minu päranduse peal rahuliste elada, ma ei taha seda — mine, jäta mind üksi, sina sellest aru ei saa, aga mina. — Ja meie peame juudi läest fingitust wastu wõtma — oh Sumal, tõik see ksendab taewa poole!“

„Priido, mina mõtlefin, et see sind rõõmustab, kui sinu wanematest head räägitakse, ja sina wihaastad ennast nõnda! Priido, Priido, sina oled tänamata, ma kardan, ega sulle head otja ei tule!“ „Justina, jäta omad jutused, ega need midagi ei aita; mina enne ei hinga, kunni — ei, sina sellest aru ei saa, jäta mind rahule, mine ära!“

Justina läks õhtades ära. Sest saadis kui Priido oli kuulnud, mis juut jutustas, loitis wiha tulule veel kange mine tema südames oma endise tige da naabri wastu, kes tema eluõnne oli rikkunud ja teda tema omastega wiletsuse sisse lüüanud. Smelik plaan walmis Priido peas sest saadis, kui ta kodufülast wälja rändas. — Teg oli kaks seda teoks teha. Ta ei tahtnud enam ootada. Seitlus oli olnud ja tema waenlase küündi wiljaga täidetud; ka uus maja oli walmis ja ilustate ehitud. Kaudu aega ei olnud wiha sadanud, pöud oli lange, — kui üleüldse, siis nüüd. Aga mil kombel?

Irmetüla ei olnud kangel, kolme tunni tee — terwe õõ kuluts selle peale ära.